Ч. 240. Середа 4 падолиста (22 жовтня) 1908. Рік XVIII.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

# НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостнах на провінциї:
на цілий рік К 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . . „ —·40
Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік К 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . . „ —·90
Поодиноке число 6 с.

## Вісти політичні.

*З краевого сойму. — Як стоїть справа балканьска і що привіз кн. Юрий сербский з Петербурга. — Цісар Вільгельм а анґлійский парлямент.*

На вчерашнім засіданю сойму ухвалено 254.862 кор. річно на підвисшене пенсий катехитам взглядно духовеньству. — В справі поліпшеня долі емеритованих учителів і учительок шкіл народних та вдовиць по учителях промавляв віцепрезидент кр. Ради шкільної п. Дембовский. Дотичні внесеня комісиї шкільної ухвалено. Внесеня ті звучають: 1) Учителям і учителькам, котрим признано емеритури, заким війшов в житє закон з 25 мая 1907, підвисшае ся емеритуру до 500 кор. а учителям і учителькам, котрих емеритура виносить 500 кор. і висше, підвисшуе ся емеритура о 5 прц. річно. — 2) Вдовицям по учителях, котрим признано пенсию вдовичу перед входом в житє закона з дня 25 мая 1907, підвисшае ся пенсию до 400 кор. Вдовицям, що вже побирають 400 і висше, підвисшае ся о 5 прц. річно. — 3) Вставляе ся до буджету фонду шкільного краевого на рік 1909 квоту 141.876 корон.

Закон ловецкий ухвалено остаточно в третім читаню. Сю ухвалу приняв сойм грімкими оплесками.

Здае ся, що ціла справа балканьска закінчить ся мирно, хоч і як она доси грізно представляе ся. В сій справі набрали великого значіня слова монарха, висказані оногди до віденьского бурмістра дра Люеґера. Цісар по чотиромісячній неприсутности вернув в суботу з Будапешту до Відня а Віденці повитали Монарха дуже торжественно. На привітні слова др. Люеґера відповів Цісар:

„Тішу ся дуже, що я по так довгій неприсутности знов у Відни. Дякую в надзвичайний спосіб за так вельми щире і торжественне повитане. Тішу ся, що розширене суверенности на Босну і Герцеґовину знайшло прихильність у віденьского населеня. Дякую особливо раді громадскій міста Відня за маніфестациї в послідних часах і маю надію, що при помочи божій удасть ся справу в спокою і мирі залагодити. Дякую вам за вельми тепле відчуті патріотичні слова висказані до мене. Особливо же дякую громаді міста Відня за то, що приступила до великого діла будови ювилейного шпиталю, котрий буде носити мое імя".

В суперечности з підчеркненими повисше словами монарха здають ся стояти найновійші вісти з Росиї. З Петербурга доносять іменно, що міністер справ заграничних Ізвольский висказав ся перед президентом Думи, Хомяковом і проводирями партий, що Росия не признае анексиї Босни і Герцеґовини і що внаслідок того не прийде до конференциї держав. Вість та мала зробити у Відни велике вражіне. В міністерстві справ заграничних сподівали ся вчера росийскої ноти з проґрамою конференциї. Доси нота не наспіла. В міністерстві кажуть, що скоро в проґрамі конференциї уміщена буде справа анексиї Босни і Герцеґовини, то Австро-Угорщина а так само і Німеччина не возьмуть участи в конференциї. Ситуация мала внаслідок того стати ся дуже напружена.

В Сербії все ще грозять війною і зброять ся. Із Солуня доносять, що там причалив французский пароплав, котрий привіз пушки і муниції для сербскої армії, але сербский наслідник престола везе з Петербурга не конче відрадні вісти. Як тепер доносять з Петербурга, кн. Юрий підчас свого побуту в Петербурзі міг прийти до переконаня, що росийскі кру-

---

6)

## ПО БАЛКАНЬСКІМ ПІВОСТРОВІ.

*(Після Гессе-Вартеґґа, Колера і др. зладив К. Вербенко).*

(Дальше)

Перехід Шипка записав ся кровавими буквами в болгарскій історії, бо підчас росийско-турецкої війни вела ся тут довга і кровава борба. Дня 17 липня 1877 заатакували були Росияни від півночи турецку армію, що в значній силі обсадила була згаданий перехід, але не вдіяли нічого; Турки їх відперли. Однак вже 19 липня Росияни під проводом ґен. Ґурка виперли Турків з їх позиций і они розбігли ся по сусідних передолинах. В днях від 20 до 27 серпня старали ся Турки, що наспіли були в силі 26.500 мужа під проводом ґен. Сулеймана-паші, виперти Росиян, але надармо. Росияни, що мали всего лиш 18.000 мужа, відперли всі атаки Турків. Та й дальші атаки Турків дня 17 вересня удало ся Росиянам відперти. Але все таки удало ся Туркам сперти Росиян і не пустити їх через гори на полудне до тодїшної всхідної Румелії. Однак найлютійша борба о перехід коло Шипки завела ся в зимі в днях 7, 8 і 9 січня 1878. Росияни зі значною силою пустили ся через Балкан, обійшли турецкі становища і змусили остаточно Турків під проводом Веселя-паші в силі 32.000 мужа з 93 пушками піддати ся.

З якими жертвами виборoли собі Росияни тут перехід через Балкан, аж страшно згадати. Тисячі а тисячі людий згинуло тут не так від куль неприятеля, як більше може від страшенної студени і голоду. З весною знаходжено тут богато росийских вояків, котрі в зимі замерзли були на своїх становищах а котрих опісля сніг присипав і затер був на довший час всякі сліди по них. Здобутє Шипки отворило, можна сказати, дорогу Росиянам на полудне і стало ся рішаючою подією в росийско-турецкій війні. На памятку тих кровавих подій коло Шипки і забраня в неволю турецкої армії виставлено тут опісля величаву церков в росийскім стилю.

Село Шипка або ліпше по болгарски Шібка, що мае звиш 2000 жителів, лежить посеред рожевих городів, виноградників і садів. Тутешні люди суть дуже меткі і трудолюбиві та займають ся побіч рільництва ще й всїлякими промислом. Тут розпочинае ся вже управа рож на великі розміри, котрі ростуть тут рядами по полях подібно як у нас бараболї. В Шипці есть також великий православний монастир.

Осередком управи рож і фабрикациї рожевого олїю есть однак місто Казанлик, що лежить по лївім боці ріки Тунджи і мае около 10.000 жителів. Місто се лежить серед великої долини, званої Туловско поле. Цілі ліси величезних оріхових дерев оживляють ту долину а в часї, коли цвитут рожі, в маю і червни, переповнений тут воздух запахом тих цьвітів. Долина Туловско поле тягне ся яких 12 кільометрів почавши від місточка Кальофера на заході аж поза село Тулово на сході, від котрого мае й назву. На півночи обмежае сю долину величавий Балкан, на полудни низке пасмо гір, званих Чорна Гора або по турецки Карадок, попід котрі пливе ріка Тунджа. На заході есть друга, менша, долина над рікою Стрема, що впадае до Марици, де також управляють рожі. В пахучих і цвитучих городах стоять укриті довгі шопи, в котрих в часї збірки рож аж до пізна в ночи горить в печах і виварюють дорогоцінний рожевий олій.

Фабрикацию рожевого олїю винайшли Перзи і сей винахід розійшов ся по цілім всході. Здае ся бути одиноков певною річию, що сей промисл рожевий занесли Турки зі всходу до Болгарії і то мабуть около першої половини 18. столїтя.

Оба роди рож, яких в Болгариї уживають головно до виробу рожевого олїю, суть ясно червона, не повна рожа дамаценьска і зовсім біла рожа. Третий рід, званий „стамболец" есть то відміна дамасценьскої рожі, котру управляють особливо коло села Маґліжа, а котра мае бути тревалійша як червона рожа. Білі рожі дають менше олію, але зато цьвіт їх обильнійший.

Рожевий город, званий „ґіліште", закладають в осени або з весни; він складае ся з довгих рівних рядів рожевих корчів високих пересічно на шість стіп а віддалених від себе на 2 метри. Рожі зачинають цвисти під конец мая і цвитуть до кінця червня; так довго тягне ся й збірка: досьвіта зривають в коші пу-

ги правительствеині відносять ся з цілою симпатиею до Сербії і будуть еї підпирати, але зависить то від поступованя Сербії і від того, щоби поступала розважно та уникала всіх кроків, що мали би характер провокацийний. То заявлено з кругів правительственних і приватних кн. Юриеви, бувшому президентови сербского кабінету Пасичеви і росийскому заступникови в Білграді.

З Льондону доносять: На вчерашнім засіданю палати послів пос. Редмонд запитав міністра війни, чи военний плян до закінченя війни з Бурами, веденої льордом Робертсом, був виготовлений німецким цісарем і чи міністерство війни скоче оголосити той документ. Міністер війни відповів, що в архівум міністерства війни нема такого документу і не знаходить ся він також і в инших департаментах міністерства війни і длятого міністер не може его оголосити.

Пос. Редмонд вказуючи на вражіне, яке викликало оголошене звістного інтервю з цісарем Вільгельмом, запитує дальше, чи міністер війни не розслідив би, чи може той документ не знаходить ся в якімсь иншім міністерстві, щоби его оголосити. Міністер сказав, що мае досить занятя зі своіми справами, як щоби ще тим займати ся. Наконець запитав Редмонд міністра, чи не хотів би порадити кому потреба, щоби цісареви Вільгельмови дано місце в анґлійскім кабінеті. На то питане не дістав Редмонд ніякої відповіди.

# Новинки.

**Львів, дня 3-го падолиста 1908**

— **Є. В. Цісар** зволив вселаскавійше уділити з приватних фондів на будову церкви в Гуснім вижнім турчаньского повіта 200 К запомоги.

— **Іменованя і перенесеня.** П. Міністер торговлі іменував укінченого ґімназияста Станисл. Хохоровского практикантом рахунковим в Дирекциї почт і телеґрафів у Львові. — Висш. суд кр. в Кракові іменував авскультантом практиканта судового дра Вол. Рожаньского. — П. Міністер справедливости переніс нотарів: Арт. Пендрацкого в Турці до Сянока, Мих. Даниловича в Бірчи до Турки і Евг. Кавиньского в Старій Соли до Рудок.

— **Розширене стациї Підзамче.** Міністерство зелізниць уділило консенсу на розширене стациї зелізничої на Підзамчу. При тій нагоді удало ся репрезентантам міста узискати деякі уліпшеня і концесиї під взглядом комунікацийним як н. пр. знівельоване дороги при ул. Купальній, піднесене мосту до висоти 3 м. 80 цм., розширене переізду при лінії акцизовій побіч жовківскої рогачки і инші поменші улекшеня. Узискано також деякі користні зміни що до віядукту в ул. Жовківскій. Переізд горою в місци нинішної рампи буде урадженний на ширину 15 м, отже ширший як доси так, що буде можна в'їзджати просто до ул. Татарскої. Для піхотинців буде тунель під теперішним валом в ул. Жолківскій. Віядукт буде розпочинати ся перед ул. Місіонарскою (а не як первістно проектовано, при дзвінници монастиря ОО. Василиян) а кінчити ся за ул. Бальоновою. Переїзд і перехід буде отже зовсім свобідний, фронтовий дім (мешкальний) ОО. Василиян разом з дзвінницею буде знесений, а тим самим буде відслонений вид на церков, на ул. Замкову і на гору замкову.

Комісия зложена з делеґатів зелізничої управи і громади оглядала в пятницю на місци проект розширеня стациї. Делеґати громади узнали, що пороблені в попереднім проекті зміни треба приняти до відомости, рівнобіжно однак жадати привернення комунікацей в улицях: Підзамче, Стрімка, Замкова і Караітска відтятих зелізницею. Довголітні постуляти громади що до усуненя земного валу — після одержаних зі сторони зелізничої управи приречень — буде міг знайти увзгляднене о стілько, що при проектованім продовженю ул. Кароля Людвика до площі Сольских, вал зелізничий в ул. Полтви, там, де би того вимагала реґуляция, буде заступлений аркадами.

— **Арештоване підозрілого пройдисьвіта.** Підозріне, що арештований у Львові Дрекслер Ціхалевский, есть якимсь небезпечним злочинцем і належить мабуть до якоїсь спілки зломників, збільшило ся знову, бо наспіла вість, що зломники, які добули ся до каси Германа Вайса в Земуни на Угорщині і забрали звідтам 25.000 К, втекли в сторону як до Львова. Поліция львівска висилае до Земуня фотоґрафію Ціхалевского.

† **Померли:** Фалина з Медведских Огоновска, вдова по професорі університету бл. п. Омеляні Огоновскім, упокоіла ся в суботу дня 31 щовтня о год. 12 в ночи. Покійна перенесла протягом останних літ кілька тяжких ударів: стратила мужа і дві дочки в повнім розцьвіті віку. Покійна осиротила сина радника судового в Перемишли, дочку учительку у Львові і родина дра Костя Левицкого і дра Павецкого. — Тома Томків, почтовий урядник в Бірках великих, тернопільского повіта упокоїв ся дня 27 жовтня с. р.

— **З діяльности украіньских „Просьвіт“** Тов. „Просьвіта“ в Киіві уладжуе в сали міского народного дому курс популярних викладів украіньскою мовою з природознавства і медицини. На викладах, що відбувати ся будуть що неділї вечером в місяцях падолисті і груднї, будуть демонстровані сьвітляні образи і роблені відповідні проби. Викладати будуть: Т. Холодний (фізичні тіла та їх особливі прикмети; про тепло і его значіне), О. Качаловский (як з'явились гори на землї; як міняеть ся поверхня землї), О. Яницкий (про промінь сьвітла і про красу фізичних тіл) і др. О. Черняхівский) як живе людске тіло; як ратувати в наглих випадках). — Видїл „Просьвіти“ в Камінци подільскім подав до місцевої адміністрациї просьбу о дозвіл на відкритє читалень „Посьвіти“ в Жванци, Печері, Щурівцях, Куничу, Чернівцях (ольгопільского повіта) і Дунаївцях, а також мае віднести ся до епископа в справі відкритя недільної украіньскої школи для дорослих в Тимарі. Сими днями вийшла брошурка п. з. „Холера“. Є се прший випуск видавництва для селян, яке почала видавати подільска „Просьвіта“. Брошурки продають ся по копійці. Членови подільскої „Просьвіти“ дру Орловскому позволено прочитати в місточку Вінківцях популярний виклад „про холеру“ украіньскою мовою. Буде се перший популярний відчит подільскої „Просьвіти“. Тепер видїл товариства збираеть ся уладити в Камінци кілька викладів з украінознавства. — Тов. „Просьвіта“ в Катеринославі уладило в днях 24 і 25 м. м. два вечери: першого дня виставлено новий водевіль Б. Грінченка „Миротворці“ та літературно концертовий відділ, другого дня виставлено драматичний етюд М. Старицкого „Зимовий вечір“ і водевіль Чехова „Траґік з примусу“.

— **Збори тов. „Учительска Громада“** відбула ся вчера в салї „Народного Дому“ при участи 130 членів. Наради відкрив пос. Романчук промовою, в якій згадав про цілий ряд покійних знаменитих педаґоґів: Целевича, Гладиловича, Вахнянина і др. Головою виділу вибрано проф. Мих. Грушівского, а заступником проф. ґімн. Андрія Алиськевича. Збори продовжали ся через ранок і ціле пополуднє, причім порушено багато актуальних справ. Заповіджені наукові реферати з причини спізненої пори відпали. В члени тов. вписало ся 296 осіб, а се число сьвідчить найкрасше, як наша суспільність відчувала потребу подібного товариства. Всї вступні роботи перевів комітет зложений з пяти; найбільше праці в переведене орґанізациї вложив проф. Юліян Стефанович.

---

пінки, котрі ледви що розцвили ся, а котрі найсильнійше пахнуть і по можности парогонять ще того самого дня. Парогонене відбувае ся в „ґілляпані“ (наголос в сім слові на послїднім складі); есть то довга шопа з рядом низьких, з глини пороблених печий, в котрі в отвір з переду вкладае ся довгі поліна, котрі одним кінцем вистають з печий, щоби їх можна витягати або дальше засувати і в той спосіб реґулювати силу огню. На печи стоіть великий котел, званий з турецка „казан“, може на півтора метра високий, в котрім помістить ся 8 до 10 кільоґрамів рож і 75 літрів води. Пара з того кітла виходить довгою металевою рурою з горішної части „казана“, нахиленою на 45 степенів в долину і зануреною в студеній воді, через що пара скрапляе ся і спливае у підставлену фляшку, що стоїть під задною стіною шопи. За годину або півтора наповняють ся дві такі фляшка, з котрих кожда мае по 5 літрів, рожевою водою.

Воду з 8 фляшок, значить ся 40 літрів парогонять знову і она дае тепер одну повну фляшку — на тій воді з другого парогоненя плавае в шийці фляшки рожевий олій, що творить ясну, жовтаву верству. Той олій збирають старанно і хоронять добре від сьвітла сонця і від теплоти у фляшках з грубого скла Висилка відбувае ся в круглих бляшаних фляшках, обложених повстию.

Чистий рожевий олій, званий по болгарски „ґільово масло“, есть то ясний, оліеватий плин ясно жовтої краски; він кристалізуе вже при мірній теплоті, а в теплї випаровуе легко. Єго запах есть так сильний, що може викликати біль голови; длятого не добре есть уживати его нерозпущеного. Щоби виробити кільо такого олію, потреба на то пересічно 3000 кільоґрамів цьвітів, збірку з одного гектара землї.

Вартість рожевого олію означують після точки его мерзненя а на то уживають тут назви „дередже“: олій, що мерзне у воді при 16 степенях тепла до 2 або 3 мінут, мае, кажуть, 16 „дередже“. Такий, що мае 15 до 17 дередже, уважае ся за найліпший, чистий рожевий олій і він платить ся длятого найдорожше; такий-же олій, що мае лиш 14 дередже, уважають за фальшований.

Стара Загора. — Характеристика Болгар. — Филипополь. — Гори і монастир Ріло.

З Казанлика ідемо до Старої Загори, де вже доїзджаемо до зелізниці Місто се зване також Железліком а по турецки Ескі Заґра, есть дуже старе і лежить в дуже урожайній долині та мае звиш 18.000 жителів (Болгарів, Турків, Жидів і Цинцарів — сї послїдні зачисляють ся до Румунів). Стара Загора лежить як раз, в місци де сходять ся дороги, що ведуть через Балкан до давнійшої східної Румелії і звидси іде ся з одної сторони до Филипополя, з другої до Адріянополя. Місто есть дуже промислове а до найважнійших артикулів промислових належать тут коври і рожевий олій. Та й Стара Загора відограла в росийско-турецкій війнї важну ролю. При кінци липня 1877 заступив був тут Сулейман-паша дорогу Росиянам, що під проводом ґен. Гурка перейшли вже були через Балкан, заняв дня 31. липня се місто і відпер Росиян назад в гори.

Коротша і красша дорога веде з Тирнова через місто Єлену та еленьский Балкан а відтак через Твердіцу до Старої Загори. Тут іде ся справдешним пралїсом, в котрім дубові, букові і соснові дерева мають по кількасот літ а відтак переізджае ся через широкі зелені полонини, котрі представляють очам вид справдешних альпейских сторін. З далека вже чути дзвінки худоби, котра тут пасе ся а яруги і дебри на вершках гір, де все ще лежить сніг хоч би то було й серед літа, нагадують, що ми у високих горах. В Баняті за Твердіцою можна побачити ориґінальне житє в болгарскій купелевій місцевости.

Трета дорога веде через Трояньский перехід і місто Кальофер до Филипополя. Сею дорогою треба їхати що найменше чотири дні і в більшій части переіздить ся через найнепривітнійшу часть балканьских гір т. зв. Стару Планіну.

(Дальше буде)

— **Великий концерт** „Львівского Бояна“ відбуде ся вже дня 5 падолиста с. р. в сали „Народного Дому“. Крім усїх чинних членів товариства возьмуть також участь в концертї: славний оперовий співак барітон варшавскої опери п. І. Шиманьский, паніст-консерваторист п. Тарас Шухевич, тов. сп. „Бандурист“ і повна військова орхестра 15 п. п. з капельмайстром п. Копопаском. Хорами будуть диріґувати п. М. Волошин і п. В. Безкоровайний. Білети вже можна замовляти в книгарни ім. Шевченка. Подрібну програму оголосять ві второк афіші. Проба з орхестрою відбуде ся вже ві второк дня 3 падолиста о годині 6·30 в комнатах „Бояна“.

# Всячина

## для науки і забави.

— **Сьвіт в числах.** Річник Bureau des Longitudes на 1909 р. подає на основі найновійших обчислень слїдуючі числа ґеоґрафічної статистики:

Величина частий сьвіта: Европа 10 мілїонів квадратових кільометрів, 437 мілїонів жителїв, 43 душ на квадратовий кільометр; — Африка: 31,500.000 квадр. кільом., 126 мілїонів жителїв, 3 душі на квадр. кільом; — Азия: 41,600 000 квадр. кільом., 851 мілїонів жителїв, 20 душ на квадр. кільом; Австралїя з островами (Океанїя): 11 мілїонів квадр. кільом., 51 мілїонів жителїв, 4 душі на квадр. кільом.; — Північна Америка: 26 мілїонів квадр. кільом., 116 мілїонів жителїв, 4 душі на квадрат. кільом., — Полуднева Америка: 18.500.000 квадр. кільом., 45 мілїонів жителїв, 2 душі на квадр. кільом.

Океани вкривають 374,200.000 квадр. кільометрів; — Великий Океан має 170 мілїонів а Атлянтийский Океан лиш 100 мілїонів квадр. кільом.

Всї пять частий сьвіта без океанів але зі середземними морями вкривають 138 700 000 квадр. кільометрів. Цїла поверхня виносить длятого 512,900.000 квадр. кільом. а всїх жителїв на цїлій земли єсть 1626 мілїонів душ (після иншого обчисленя лиш 1485).

Найбільші держави, материний край і кольонії разом: Велика Британія 34,534 000 квадратових кільометрів, Росия 22,392.000, Хіна 11,383.000, Франция 10,904.000, Сполучені Держави 9,691.000, Бразилїя 9,507.000, Туреччина 6,886.000, Німеччина 3,199.000, Арґентина 2,886.000, Бельґія і Конґо 2,412 090, Данія 2,345.000, Портуґалія 2,171.000, Нідерлянди 2,079 000 квадр. кільометрів. Після числа жителїв впорядковують ся держави як слїдує: Велика Британія 403 мілїонів, Хіна 350, Росия 152, Сполучені Держави 98, Франция 81, Німеччина 78, Японія і Корея 62, Австро-Угорщина 50, Нідерлянди 44, Туреччина 38, Італія 36, Бельґія і Конґо 27, Іспанія 20 мілїонів.

Мілїонові міста на сьвітї: Великий Льондон 7.021 800 душ, Ню-Йорк (1906) 4,113.000, Париж (1906) 2,763.00, Чікаґо (1906) 2,049.000, Берлин (1905) 2,040.000, Відень (1907) 2,000.000, Токіо (1903) 1,819.000, Филядельфія (1906) 1,442.000, Петербург (1905) 1,429.000, Москва (1907) 1,359. 00, Константинополь 1,106.000, Буенос Айрес (1906) 1,048.000 і Пекін 1,000.000 душ.

Найвисші гори на сьвітї суть: в Азиї гора Еверест 8.840 метрів висока; в Америцї Аконкаґва 7.040 метрів; в Африцї Кілїманджаро 6 010 метрів, в Европі Ельбрус 5.629 і Монблян 4.810 метрів. Найвисше замешкана місцевість єсть Курвок в Азиї у висотї 4.541 метрів.

Найдовші ріки: в Африцї Ніль 6.400 кільометрів, в Америцї Амазонка 5.500 кільом., в Азиї Єнисей 5.500 кільом., в Европі Волга 3.400 кільом.

Найбільше озеро на сьвітї єсть Вікторія Нїянза в Африцї, котре займає 83.300 квадр. кільометрів.

Найвисші будівлї на сьвітї: Вежа Айфля 300 метрів висока, Обеліск у Вашінґтонї 169 метрів, Миле Антонеллїяна в Туринї 164 метрів і собор в Кольонїї 156 метрів.

— **Найкоротші назвиска.** Торік служив в однім французкім полку артилєриї вояк, котрий без сумніву мав найдивнїйше назвиско в сьвітї, бо називав ся Ефґ. Коли капітан спитав, его як він називає ся, а він сказав, що Ефґ, капітан кинув ся і сказав єму, щоби не робив собі з ним жартів. Остаточно мусїв капітан аж з паперів переконати ся, що вояк правду каже. — Але у Франциї суть ще коротші назвиска. На однім з передмість Парижа єсть торговельник вина, що називає ся О, а в Нормандиї жиє родина У, котра з повним правом уживає титулу маркіза. Один член тої родини був за короля Генриха III. фінансовим інспектором.

— **Марокканьскі приповідки.** Верблюд не видить свого горба, але горб свого сусїда видить дуже добре. — Хто спускає ся на свого сусїда, мусить без вечері лягати. — Не виливай води, доки води не знайдеш. — Іди через ріку, котра з шумом пливе, але стережи ся тої, що пливе спокійно і тихо. — Той зручний, хто везе козу на ослї.

— **Що то єсть зелїзниця?** На то питанє дає відповідь слїдуюче рішенє німецкого суду державного: „Зелїзниця єсть то підприємство, котре має на цїли переносити раз по раз особи або річи через не конче незначні простори на металевій основі, котра своєю кріпкостию, конструкциєю і гладкостию призначена давати можність перевозити більші маси тягарові, взглядно осягати розмірно значну скорість руху перевозового а через ту прикмету в звязи з уживанними впрочім до виконаня руху перевозового силами природи — як пара, електричність, дїяльність зьвірячих або людских мязів, при нахиленій площи дороги також вже власна вагота перевозових приладів і їх набору і т. д. — може при руху того підприємства виконувати на ній розмірно величезні, як до обставин лиш користні, але також і людске житє нищачі і для людского здоровля шкідливі дїланя“.

Хто по так докладнім поясненю ще не зрозумів, що то єсть зелїзниця, для того хиба нема вже ради.

# Телеграми.

**Відень** 3 падолиста. Є. В. Цїсар установив титул „радника комісиї податкової“, котрий буде надаваний членам комісий податкових першої і другої інстанциї та членам комісиї податкової для контингенту податку зарібкового. Титул той буде надаваний заслуженим членам комісий лиш на час виконуваня того почестного уряду.

**Білград** 3 падолиста. З урядової сербскої сторони доносять: На дружні ради дані сербскому правительству заступниками Анґлїї, Росиї, Франциї і Італїї, щоби в інтересї мира здержали ся від всяких заряджень, котрі би могли нарушити мир, відповіло сербске правительство, що мимо зрозумілого заворушеня Сербія обовязує ся удержати мир і вірить в справедливість держав та в справедливе залагодженє реклямаций внесених Сербією дня 7. жовтня с. р.

**Константинополь** 3 падолиста. Вчера розпочали ся турецко болгарскі переговори. Анґлїйский амбасадор був вчера вечером у великого везира.

**Константинополь** 3 падолиста. „Jeni Gazetta“ звертає увагу міністра маринарки на чужі кораблї, котрі послугуючись рефлекторами стережуть побережа Чорного моря саме коло Босфору.

**Льондон** 3 падолиста. „Times“ вказує на любов мира цїс. Франц Йосифа і каже, що уникненє війни при добрій воли єсть легке, а тої волї не брак Монарсї Австро-Угорщини.

**Мадрид** 3 падолиста. Оногди вечером знайдено побіч будинку ґубернатора цивільного скринку, в котрій було около 20 пачок динаміту.



За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З друкарнї В. Ловиньского, під зарядом І. Недопада. (Телефона ч. 527).